

Základná škola Lúčky, Slobody 521, 03482 Lúčky

Smernica č. 1/2009/pg

prevencií a riešení šikanovania žiakov na škole

V Lúčkach, 28. augusta 2009

Mgr. Jarmila Dorníková

riaditeľka školy

Názov organizácie:	Základná škola Lúčky
Smernica:	O prevencii a riešení šikanovania žiakov
Číslo	1 /2009/pg
Vypracovala	Mgr. Dorníková a Mgr. Kubaljaková
Schválila	Mgr. Jarmila Dorníková riaditeľka školy
Prerokované v pedagogickej rade	28.8.2009
Smernica nadobúda platnosť odo dňa:	02.09.2009
Zmeny v smernici s uskutočňujú formou číslovaných písomných dodatkov, ktoré tvoria súčasť tejto smernice	

Úvodné ustanovenie

Riaditeľka Základnej školy, Slobody 521 v Lúčkach v súlade s Metodickým usmernením MŠ SR č. 7/2006 – R z 28. marca 2006 k prevencii a riešeniu šikanovania žiakov v školách a školských zariadeniach, ktoré nadobudlo účinnosť 1. apríla 2006 vydáva túto smernicu:

Čl. 1

Charakteristika šikanovania

Šikanovaním rozumieme akékoľvek správanie sa žiaka alebo žiakov, ktorých zámerom je ublíženie inému žiakovi alebo žiakom, prípadne ich ohrozenie alebo zastrašovanie. Ide o cielené a opakované použitie násilia voči takému žiakovi alebo skupine žiakov, ktorí sa z najrôznejších dôvodov nevedia alebo nemôžu brániť. Prejavuje sa v rôznych podobách, ktoré môžu mať následky na psychickom a fyzickom zdraví.

Podstatné znaky šikanovania

Sú nimi:

- a) úmysel bezprostredne smerujúci k fyzickému alebo psychickému ublíženiu druhému,
- b) agresia jedného žiaka alebo skupiny žiakov,
- c) opakované útoky,
- d) nevyrovnaný pomer síl medzi agresorom a obeťou.

Čl. 2

Prejavy šikanovania

Priama podoba:

- a) fyzické útoky,
- b) urážlivé prezývky,
- c) nadávky,
- d) posmech,
- e) tvrdé príkazy agresora vykonať určitú vec proti vôli obeť,
- f) odcudzenie vecí atď.

Nepriama podoba – napr. prehliadanie a ignorovanie obete.

Čl. 3

Zodpovednosť školy

1. Škola zodpovedá za žiakov v čase školského vyučovania a školských akcií v súlade s § 152 zákona č. 245/2008 Z. z. o výchove a vzdelávaní (školský zákon) a o zmene a doplnení niektorých zákonov, Dohovorom o právach dieťaťa a podľa pracovného poriadku školy.
2. Za povinnosť uvedenú v predchádzajúcom bode sú zodpovední všetci pedagogickí zamestnanci školy, konkrétne:
  - a) tí, ktorí realizujú vyučovací proces,
  - b) tí, ktorí vykonávajú počas prestávok pedagogický dozor na chodbách,
  - c) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor pri presunoch na športoviská,
  - d) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor počas školských akcií rôzneho druhu (výlety, exkurzie, kultúrne podujatia, športové podujatia, projektové stretnutia, družobné návštevy, atď.),
  - e) tí, ktorí vykonávajú pedagogický dozor v školskej jedálni.
1. Škola zodpovedá aj za škodu, ktorú v čase vyučovania, resp. v dobe vykonávania tzv. prechodného dohľadu spôsobí žiak, pokiaľ ten, kto je povinný vykonávať dohľad nepreukáže, že náležitý dohľad nezanedbal (§ 422 Občianskeho zákonníka).
2. V prípade, že náležitý dohľad nebol zanedbaný a dotýčny vykonávajúci dohľad preukáže spôsobenie škody žiakovi, za škodu zodpovedá žiak (v prípade plnoletosti žiaka), resp. rodič alebo zákonný zástupca žiaka (v prípade nepĺnoletosti žiaka).
3. Šikanovanie, resp. jeho náznaky, nesmie byť zamestnancami školy v žiadnej miere akceptované. Pedagogický zamestnanec musí šikanovanie medzi žiakmi okamžite riešiť, oznámiť túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obete, výchovnej poradkyni, vedeniu školy a každej jeho obeti poskytnúť okamžitú pomoc.

Čl. 4

Priestupková a trestnoprávna zodpovednosť

1. Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch napĺňať skutkovú podstatu priestupkov v zmysle zákona č. 372/1990 Zb. o priestupkoch v znení neskorších predpisov. Ide predovšetkým o priestupky:

- a) proti občianskemu spolunažívaniu,
- b) proti majetku.

Šikanovanie žiakov môže v určitých prípadoch naplňať aj skutkovú podstatu trestných činov v zmysle zákona č. 300/2005 Z. z. – Trestný zákon. Ide najmä o trestný čin:

- a) ohovárania,
- b) nebezpečného vyhrážania,
- c) ublíženia na zdraví,
- d) obmedzovania osobnej slobody,
- e) nátlaku,
- f) vydierania,
- g) lúpeže,
- h) hrubého nátlaku,
- i) krádeže,
- j) poškodzovania cudzej veci,
- k) neoprávneného užívania cudzej veci.

Páchateľom trestného činu je ten (to zn. žiak/žiačka), kto trestný čin spáchal/a sám/sama. Za spolupáchateľstvo trestného činu sa považuje, ak bol trestný čin spáchaný spoločným konaním dvoch alebo viacerých osôb.

Trestne zodpovedný je ten, kto v čase spáchania činu dovŕšil štrnásť rok svojho veku. Žiaci, ktorí v čase spáchania trestného činu dovŕšili štrnásť rok a neprekročili osemnásť rok svojho veku sa podľa trestného zákona zaraďujú do kategórie „mladistvých“.

Pedagogický alebo nepedagogický zamestnanec našej školy, ktorému (ktorej) bude známy prípad šikanovania a neprijme v tomto smere žiadne opatrenia, neoznami túto skutočnosť triednemu učiteľovi agresora a obeť, výchovnému poradcovi a zástupcovi vedenia školy, sa vystavuje riziku trestného postihu.

Konaním podľa predchádzajúceho bodu môže zamestnanec naplňať i skutkovú podstatu trestného činu neprekazenia trestného činu, neoznámene trestného činu alebo ublíženia na zdraví a to tak: že inému (to zn. žiakovi) z nedbanlivosti ublíži na zdraví tým, že poruší dôležitú povinnosť vyplývajúcu z jeho zamestnania, povolania, postavenia alebo funkcie, alebo uloženú mu podľa zákona.

Čl. 5

Postup v prípade zistenia šikanovania

1. V prípade, že v priestoroch budovy počas školského vyučovania, na športoviskách resp. na školských akciách uvedených v čl. 4, bod 2 písm. d) sa zistí prípad šikanovania, je každý pedagogický resp. nepedagogický zamestnanec postupovať takto:
2. Ten zamestnanec, ktorý tento prípad zistí, informuje o tejto skutočnosti triedneho učiteľa agresora a obeť (predtým si zistí meno a priezvisko týchto žiakov a triedu, ktorú navštevujú), výchovnú poradkyňu a zástupcu vedenia školy. Pri vážnych prípadoch, ale aj pri agresii agresora zamestnanec zavolá políciu.
3. Triedni učitelia si na vyšetrenie prizvú daných žiakov, zamestnanca školy, ktorý skutočnosť oznámil a výchovného poradcu školy (pri zachovaní dôvernosti). O danom vyšetrení spíšu zápis, pričom tento odovzdajú v 1 vyhotovení:
  - a) zástupcovi vedenia školy,
  - b) jeden exemplár si nechajú pre svoju potrebu a priložia ho ku katalógovému listu žiaka.
4. V zápise popíšu skutočnosť, vyjadrenia agresora a obeť a navrhnú opatrenia na riešenie.
5. Triedni učitelia agresora a obeť v spolupráci s výchovnou poradkyňou si pozvú na pohovor rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov. Aj o tomto stretnutí spíšu zápis (pozri bod č. 2). K pohovoru prizvú aj zástupcu vedenia školy.
6. Po písomnom uzavretí celého prípadu, zvážením návrhov na opatrenia, vyjadrení agresora a obeť, rodičov, resp. zákonných zástupcov týchto žiakov riaditeľka školy rozhodne o ďalšom postupe v súlade s vnútorným poriadkom školy, pracovným poriadkom školy, resp. zákonom č. 300/2005 Z. z. a č. 372/1990 Z. z.
7. Nakoľko šikanovanie je závažným negatívnym spoločenským javom, celý prípad vyšetrenia šikanovania sa bude realizovať pri zachovaní dôvernosti až do vyriešenia daného prípadu. Týmto postupom nie je dotknutá informačná povinnosť školy.
8. V prípade, že tento negatívny jav zistí žiak/žiačka školy, je povinný/á okamžite o tejto skutočnosti informovať svojho triedneho učiteľa a v jeho neprítomnosti zástupcu vedenia školy.

Čl. 6

Metódy riešenia šikanovania

1. Pre vyšetrenie šikanovania žiakov sa budú v našej škole používať tieto metódy:
  - a) zaistenie ochrany obetiam,

- b) rozhovor so žiakmi, ktorí na šikanovanie upozornili, rozhovor s obeťou a agresormi,
- c) nájdenie vhodných svedkov, individuálne, prípadne konfrontačné rozhovory so svedkami – nikdy nekonfrontovať obeť a agresora,
- d) kontaktovať rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov,
- e) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií (COPPP, diagnostické centrum atď.) – kontakt zabezpečuje výchovný poradca,
- f) využitie anonymnej dotazníkovej metódy.

2. Pri výskyte skupinového násillia voči obeti sa bude používať tento postup:

- a) okamžitá pomoc obeti,
- b) dohoda riaditeľky školy s výchovnou poradkyňou, triednymi učiteľmi a ostatnými pedagogickými zamestnancami školy na postupe vyšetrovania,
- c) vlastné vyšetrenie,
- d) zabránenie nožnej krivej výpovede agresorov, ich izolácia bez možnosti dohodnúť sa na spoločnej výpovedi,
- e) pokračujúca pomoc a podpora obete,
- f) nahlásenie prípadu polícii – rozhodne riaditeľka školy,
- g) kontaktovanie rodičov alebo zákonných zástupcov žiakov – zabezpečia triedni učitelia,
- h) kontaktovanie špecializovaných inštitúcií.

Čl. 7

Opatrenia na riešenie situácie

V prípade, že sa vyskytne prípad šikanovania budeme používať tieto opatrenia:

1. Opatrenia pre obeť:

- a) odporučiť rodičom žiakov vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne COPPP),
- b) zorganizovať skupinový intervenčný program riaditeľky školy v spolupráci s COPPP,
- c) zabezpečiť informovanie a poradenstvo pre rodičov žiakov.

2. Opatrenia pre agresorov:
  - a) odporučiť rodičom agresorov vyhľadať odbornú starostlivosť (hlavne CPPP a P),
  - b) výchovné opatrenia
    - napomenutie a pokarhanie od TU,
    - pokarhanie od RŠ,
  - c) znížiť známku zo správania
3. Opatrenia v mimoriadnych prípadoch:
  - a) odporučenie rodičom umiestniť žiaka na dobrovoľný diagnostický pobyt do liečebnovýchovného sanatória,
  - b) oznámenie príslušnému Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny – sociálno-právna ochrana detí za účelom využitia nutných výchovných opatrení v prospech maloletého v zmysle zákona č. 195/1998 Z. z. o sociálnej pomoci, v znení neskorších predpisov,
  - c) oznámenie príslušnému útvaru Policajného zboru SR, ak došlo k závažnejšiemu prípadu šikanovania, pri ktorom je podozrenie, že bol spáchaný trestný čin alebo čin inak trestný (u maloletých).

Čl. 8

Spolupráca školy s rodičmi žiakov a ďalšími inštitúciami

1. Pri podozrení na šikanovanie žiaka sú koordinátor prevencie, výchovný poradca, ale hlavne triedni učitelia povinní upozorniť rodičov žiakov:
  - a) aby si všímali možné príznaky a
  - b) súčasne ponúknuť im pomoc.
2. Pri pohovore s rodičmi sú učitelia povinní dbať na taktný prístup a najmä zachovanie dôvernosti informácií.
3. Spoluprácu pri danej problematike so špecializovanými inštitúciami za školu zabezpečuje výchovný poradca a koordinátor prevencie.
4. Pri podozrení, že šikanovanie naplnilo skutkovú podstatu priestupku alebo trestného činu, je riaditeľ školy povinný oznámiť túto skutočnosť príslušnému útvaru Policajného zboru SR.
5. Riaditeľka školy je povinná bez zbytočného odkladu oznámiť orgánu sociálno-právnej ochrany skutočnosti, ktoré ohrozujú žiaka, alebo že žiak spáchal trestný čin, prípadne opakovane páchal priestupky.

Čl. 9

Prevenca šikanovania

1. Formy správania a konania uvedené v čl. 3 a čl. 5 tejto smernice nie sú v žiadnom prípade neškodným humorom a zábavou.
2. Úlohou vedenia školy, všetkých pedagogických a nepedagogických zamestnancov Základnej školy, Slobody 521, Lúčky je vytvoriť pozitívnu klímu v škole, aby sa predchádzalo týmto prejavom antisociálneho správania žiakov i skupín žiakov.
3. Táto smernica je v súlade s pravidlami správania a konania žiakov vrátane sankcií za ich porušenie zapracovanými vo vnútornom poriadku školy.
4. Výchovná poradkyňa školy ako aj koordinátor prevencie drogových závislostí a iných sociálno–patologických javov zapracujú ustanovenia tejto smernice do svojich plánov práce.
5. S touto smernicou sú povinní oboznámiť žiakov školy všetci triedni učitelia a túto skutočnosť zapísať do preberajúceho učiva v časti „triednická hodina“.
6. Vedenie školy zabezpečí vzdelávanie v oblasti prevencie šikanovania najmä triednych učiteľov, koordinátora prevencie a výchovnú poradkyňu.

Čl. 10

Záverečné ustanovenia

1. S touto smernicou boli oboznámení všetci pedagogickí zamestnanci školy na zasadnutí pedagogickej rady konanom dňa 28. 08. 2009, čo potvrdili svojim podpisom na prezenčnej listine priloženej ku zápisnici.
2. S touto smernicou budú oboznámení rodičia, resp. zákonní zástupcovia žiakov na triednych rodičovských schôdkach v septembri.
3. Táto smernica bude zverejnená na informačnej tabuli školy ako aj na webovej stránke školy. Súčasne ju dostanú všetci triedni učitelia.
4. Smernica nadobúda účinnosť dňom 2. septembra 2009 a platí až do odvolania, prípadne do zmeny príslušnej legislatívy.

V Lúčkach 28. 08. 2009

Mgr. Jarmila Dorníková

riaditeľka školy